

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALANOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belkőzép-uteza 11. szám,
 hová a lap szellemi részét illető küldemények czimzendők.
Kéziratok nem küldetnek vissza.
Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.
Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, belkőzép-uteza 11. szám,
Ide küldendők a hirdetések, mindennemű melléletek, előfizetések és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiók.
 Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Előleg nyújtás heremagra.
 Heremag eladásának közvetítése.
 Szarvasmarhák eladásának közvetítése lapunk által.
 Körültekintés. Sz. P.
 A trágyázásról. Nagy Kálmán, I.
 Az erőtakaromány elkészítése sertések számára.
Egyleti élet.
 Az erdélyi gazd. egylet kertészeti szakosztálya szept. 4-én tartott ülése.
Irodalom.
 A len és kender termeléséről és áztatásáról.
Rövid szakközlemények.
 A buzaszem utánérése. — A gyümölcsör hazájából.
Vegyesek.
 A mesterséges borok készítésének tilalmazása. — Nemzetközi gyümölcskiállítás. — A jó bortermő évek időszaki visszatérése. — Kerestetik számtartó. — Gazdatiszti állást keres — Állást keres. — Almbortermés Magyarországon. — A gabonaárak várható emelkedése. — Friss csemege szőlő. — Az attraki gép-próba. — A világ komlótermése. — Az erdőfelügyelőségek a takarmány-kérdésről — Magyarország tojás-kivitele. — A ragadós tudóvész terjedése. — A németország vámháború.
Piaczi értesítő.

Előleg nyújtás heremagra.

Most, hogy a heremag kötések ideje bekövetkezett és külföldi szenzálók bár jelentékeny árajánlataikkal a heremag termelő gazdákat meglepik és terményét lekötik; az **erdélyi gazdasági egylet heremag tisztító raktára** már most segítségével kíván jönni a gazdaközönségnek az által, hogy *heremag termésére*, a kívánat szerint, **azonnal előleget** ad, szabályzata 11.-§-ban meghatározott (6%) kamatláb mellett.

Az *előleg* **ujabban** a magnak hagyott *löhére növény minden remélt és bevallott métermázsája után 25 (Huszonöt) forintban van megállapítva; a luczerna után ugyanilyen feltétel mellett 20 (Husz) forintban mázsánként.*

A mag ezen előleg nyújtása, után is a termelő tulajdona marad, de ezzel szemben kötelezi magát, hogy aranka mentessé

tisztítás végett okvetlenül beküldi az *erdélyi gazdasági egylet heremag tisztító raktára* **Kolozsvárra.**

A mag beküldése alkalmával az *előleg*, kívánatra, *kiegészítetik a mag készlet fele értékéig*, melyet a tulajdonos a mag értékesítése után tartozik visszafizetni.

A magot saját maga a tulajdonos adhatja el, de ezzel a raktárt is megbizhatja.

Alkalma nyilik ez által minden termelőnek a legelőnyösebb áron értékesíthetni heremag terményét.

Megkeresések alatti czimen **Kolozsvárra** belkőzép uteza 11. sz. a. intézendők.

„Az **Erdélyi Gazdasági Egylet heremag tisztító raktára.**“

Heremag eladásának közvetítése.

Azon heremag termelőknek, a kik termésüket már most okvetlenül értékesíteni akarják, az eladást készséggel közvetíti, a lehető legjobb áron, az **„Erdélyi Gazda“ szerkesztősége.**

Szarvasmarhák eladásának közvetítése lapunk által.

Lapunk f. é. 32-ik számának „*Körültekintésében*“ közlött feltételek mellett hazarszünk állattenyésztőinek eladó magyar fajta szarvasmarhái eladását lapunk szerkesztősége közvetíti és erre a bejelentéseket az irt adatok közlésével elfogadja.

Körültekintés

(Az ideai buzatermés és szükséglet s a várható gabona áralakulások.)

Aratás táján és után általános érdeklődés tárgyat képezi a termés eredmény.

Az egyes termelő érdeklődik a saját sorsa miatt, a kereskedő az ebből származható nyereség és veszteség miatt, maguk az államok pedig, mert az aratás — a mellett, hogy népeik jölléte függ ettől — az állam háztartására is nagy befolyással van.

Épen nem csodálandó tehát, ha ilyenkor az egyes államkormányok nagy utánjárással a lehető pontos termény statistikát igyekeznek összeállítani és tájékoztatásul az érdekelt közönség tudomására hozni.

Hja a népek boldogsága a kenyér körül forog.

A termelő szeretne minél többet eladni drágán, a fogyasztó pedig arra törekszik, hogy keveset és olcsón vásároljon. Így a kettő egymással folyton harcban áll.

Ezen harczból két ellentétes igazság vonható ki, az: hogy a termelő csak annyit adhat el, a mennyi fölöslege van, ámde a fogyasztónak szükségletét mindenképen fedeznie kell.

Mint hogy pedig a nagy világ szükséglete minden évben — mondhatni — egyforma, aratás után az az ország jár jobban, a melynek aránylag a legtöbb termés fölöslege van és a közszükséglet kielégítésére sokat szállíthat.

Magyarország, mint kivételre is termelő állam itt első helyen érdekelve van, mert egyik fő jövedelem forrását gabona termelése szolgáltatja s ez a hévmérője ugy iparának, mint kereskedelmének.

Magyarország földmívelési kormánya közelebbről tette közzé a világ buza termését és buza fogyasztását feltüntető statisztikai munkáját.

Ennek a nyomán kívánunk itt némi tájékoztatást nyújtani olvasóinknak, hazánk gabona terméséről és fölöslegéről a verseny államok feltüntetésével.

Mindjárt itt meg kell jegyeznünk, hogy dacára ezen év abnormis rosz időjárásának, a hivatalos jelentés szerint Magyarország ez évi buza és rozs termése hasonló a múlt évihez, azonban ezen kedvező eredmény annak tulajdonítandó, hogy ez jóval nagyobb területen termeltetett, mint megelőző évi quantum. Az országos statisztikai hivatal szerint ugyanis az idén búzával 5.763,993 kat. hold, tavaly pedig 5.429,902 kat. volt bevetve; a rozs területe pedig az idén 2 millió 435,177 kat. hold volt, holott tavaly csak 2.210,610 kat. hold.

Hazánk ez évi termése a fent kitüntetett területen *buzában* mindegy 47.50 millió hektoliter sullyal, vagyis sulyban kifejezve 27—38

<p>Elsőrendű mútrágyák.</p>	<p>Egeresi gipsz-, mútrágya- és vegyi termékek gyár (Kramer J.) Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomas salak, egeresi trágyafősz, chilisalétrom és egyéb különleges mútrágyatermékeit szavatolt tartalom mellett. — Talajelemzések díjmentesen eszközölköztetnek. — Mindennemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál a gyár központi irodája, Budapest, V. Dorottya-uteza 9. sz. a. 10 (37—52) a hová a levelek és rendelések intézendők.</p>	<p>Szuperfoszfát. Párolt csontliszt.</p>
---------------------------------	--	---

millió métermázsa; — rozból 16,60 millió hektoliter, 70—73 kilogram hltr. sullyal, azaz körülbelül 12 millió métermázsa.

A fent kitüntetett adatokban Horvát és Szlavon ország nem értetik benne. Ha ezeket is bele vesszük, úgy a magyar birodalomnak ez évi buza, rozs és kétszeres (elegy buza) termését, a mult évvel szembe állítva, következő számadatok tüntetik fel:

	b u z a		rozs és kétszeres	
	bevetett terület kat. hold.	termés méter-mázsa.	bevetett terület kat. hold.	termés méter-mázsa.
1893.	6.149,966	40 000,000	2.607,681	12.670,000
1892.	5.687,452	40.600,000	2.340,728	14 000,000

A magyar birodalom buza szükséglete a folyó évben 27,5 millió métermázsa tehető; rozs szükséglete pedig 12—13 millió métermázsa. Egy pillantás a fent kitüntetett termés eredményre meggyőződhet, hogy buza termésünk-ből 12,5 millió métermázsa többletünk van, a míg a rozból épen semmi sincs.

Tekintettel azonban arra, hogy rozból is a kivitelünk 1,5—2,2 millió métermázsa szokott lenni s bizonyára az idén is lesz jelentékeny rozskivitel, a melynek arányában a hazai szükséglet buzából nyerend fedezetet; ehez képest a buza felesleg csökkenni fog, vagyis annyival kevesebb buza kerül exportra.

Hogy olvasóinknak képet nyujtsunk a világ buzaterméséről és kenyérbeli szükségletének nagy arányokban mi módon való fedezéséről, felsoroljuk először a közlött hivatalos statisztikai adatok nyomán azokat az államokat, a melyek bevétel által egészítik ki szükségletüket, azután pedig azokat, a melyek kivitelre is termelnek.

A bevételre utaltak ezek: Nagy-Britannia, Franciaország, Németország, Olaszország, Németalföld, Svájc, Belgium, Dánia, Svéd és Norvégia, Spanyolország, Portugalia, Görögország, Ausztria. Ezen 13 államnak 1893. évi összes buza termése (a törtek elhagyásával) 194 millió métermázsa. Egy évi összes szükségletük 305 millió métermázsa. Mutatkozik e szerint ezen államoknál 1893—94-re összesen 111 millió métermázsa hiány.

Lássuk honnan nyer fedezetet ezen rengeteg mennyiségű gabona szükséglet? Ismernünk kell e végből azon államokat, a melyek kivitelre is termelnek. Ezek a következők: Európai és Ázsiai Oroszország, Magyarország (Horvát és Szlavonországgal), Románia, Bulgária és Kelet-Rumélia, Törökország, Szerbia, Éjszak-Amerikai Egyes. Államok, Kanada, Kelet-India. Kis-Ázsia, Persia stb., Afrika és pedig ennek: Algir, Tunis, Egyiptom és Fokföld (Foreméns-foka) államai, Délamerikának Argentina és Chili államai, végre Ausztrália.

Mindezen államoknak 1893. évi összes buza termése (a törtek elhagyásával) 420 millió métermázsa; évi szükségletük 319 millió métermázsa és így mutatkozik fölöslegük a kivitelre 1893—94 évre 101 millió métermázsa.

Kitetszik ezekből, hogy a világ buza szükséglete 10 millió métermázsa mennyiségben az idei termés által nem nyer fedezetet

Azt kellene következtetnünk ezek után, hogy a buzának és rozsának az idén nagy ára lesz, azonban ezen conjuncturák folytán ez alig remélhető, minthogy a jelzett hiányt a mult évről maradt készletek fölösen fedezik és így minden állam olcsón juthat kenyérhez, mert a szükséglet és kereslet semmivel sem nagyobb, mint a kínálat.

A hivatalos jelentés azt a reményt nyujtja, hogy a gabona üzlet terén mutatkozó kedvezőtlen állapotok, a nagy készletek daczára is, talán rövid időn javulni fognak a miatt, mert Európa nagy részében a szálás takarmány rosszul sikerülvén, az állatok póttakarmányra fognak szorulni, a mi ez úttal csak gabona és ezek örleményei lehetnek. Kivált az árpa, zab és tengeri fogyasztása rendkívül nagy arányu lehet és azok, a kik élelmi czikkül ezeket szokták fogyasztani, kénytelenek lesznek a buza és rozs fogyasztására áttérni, melyeknek kereslete és ára emiatt emelkedni fog.

Érdekesnek tartjuk fölemlíteni, hogy a nagy verseny államok az exportban, milyen quantumokkal vesznek részt es pedig (a törtek elhagyásával), Oroszország 25 millió mm.-val, Magyarország (Horv. és Szlavonországgal) 12 millió, Románia 9 millió, az Éjszak-Amerikai Egyesült Államok 18 millió, Kelet-India 11, Délamerika két állama 8 és Ausztrália 5 millió métermázsaival. A többi államok egyenkénti kivitele ezekhez képest csekélynek mondható, azért mellőzzük.

Látható ezen adatokból hogy a magyar birodalom, mint exportáló a harmadik helyen áll, Oroszország és Éjszak-Amerika hatalmas versenyével azonban nem bir megküzdeni és daczára páratlan minőségű buzájának, az árakra, oly rengeteg quantummal szemben, nem tud befolyást gyakorolni.

Minthogy pedig a termelőnek gazdaságát esélyekre alapítani nem tanácsos, t. i. arra, hogy egy nagy más bekövetkező calamitás hatással leend a gabona árak emelkedésére; mint annyi máskor megint csak azt tanácsoljuk erdélyrészi gazdátársainknak, hogy az olcsó gabona termelését szorítsák a legszűkebb körre s a helyett tereljenek értékes magvakat és sok-sok takarmányt s ez utóbbin tenyészzenek sok és kitűnő állatot, mert ezeket mindig jó áron értékesíthetik és így több jöveelmet látnak gazdaságukból.

Sz. P.

A trágyázásról.

A növény termelést a trágyázásnak nem-sokára követnie kellett. A gyakorlat, a nagymester vezette rá az embereket. Régi keletü, évezredekbe nyulik vissza kezdete, míg a tudomány, mely kiderítette a növények tápanyag szükségletét és magyarázta meg a trágyának hatását alig egy pár évtizede dicsekszik vele. És mégis mily különbség a kettő között. Mit tudtak és fordítottak hasznukra az emberek ezredveken át vezetve egyszerű tapasztalás által és mit képes felmutatni a tudomány támogatva kísérletek által, öntudatosan okát és következményeit adva mindennek? És mindemellett kérdehetjük, hogy teljesen kimerített és minden oldaláról megvilágított kérdés a trágyázás kérdése? Sok dolog van mit megfejteni, mire feleletet adni nem képes sem a növény élettan, sem a vegytan ez idő szerint és sok év fog még elmulni míg képes lesz; lesznek talán kérdések, melyek talán századok mulva is épen úgy kérdések lesznek mint most. De a gyakorlatra a mostani eredmény sem kicsinyelhető.

Most már tudjuk miféle anyagokkal táplálkozik a növény, miből építi fel szöveteit, mily anyagok járulnak a terméshez. Tehát épen úgy kell enni adni a növénynek, mint az állatnak. Épen úgy beszélhetnénk a növényekre vonatkoztatva, hizláló, erő stb. takarmányról. Azt is tudjuk, mely anyagokban és milyen formában kell

ezen táplálékot nyujtani a növényeknek. Teljes analogia van az állatok és növények táplálásában, illetve a takarmányozás és trágyázás között. Maga a tény, a trágyázás mily egyszerű és mégis alkalmazása a körülmények és a dolog természeténél fogva mily bonyolulttá válik, ha a legjobban, mely mellett a növény leginkább diszlik és leggazdaságosabban, úgy, hogy csak annyit adjunk a mennyire szükség van, akarunk trágyázni.

A párhuzamra térve, az állatok takarmányozására, a gazdaságos és célnak megfelelő takarmányozás az állatoknál sem oly egyszerű, Mihelyt azt akarom, hogy tápszer pazarlás ne következék be, hogy sem fehérjét, sem zsirt, sem szénhidratot feleslegest ne adják az állatnak csak épen annyit a mennyi szükséges és ebből kifolyólag a kívánt arányban, már sok gondot ad. Ismernem kell a faj és fajta ez iránti szükségletét, szem előtt kell tartsam a haszon célát, tudnom kell az adandó takarmányok tápanyag tartalmát. És szörszál-hasogatva még akkor sem értem célát, mert a takarmányoknak csak átlag tápanyag tartalmát fogom ismerni és e szerint számítani; az állatoknál pedig nem csak faj és fajta szerint változik a legjobb táparány viszony a használati cél szerint, hanem egyedek szerint is.

Igy vagyunk a növényeknél is, azaz sokkal bonyolulttabb. A növény-élettan és vegytan megtanít rá, hogy a növények három tápanyag kivételével a levegő és talajból minden szükségletüket kielégíthetik. Ritka talaj hol ezen három illetve négy tápanyagon kívül még mást is kelljen trágyául adni a növényeknek. Ezen négy tápanyag a phosphorsav, nitrogen amoniak vagy salétromsav alakjában, kalium és mészszegény talajon a mész. Ezeket kell tápanyagul adjam a természetű növényeknek. Csak hogy ezekből már sok van meg a talajban mielőtt trágyáznék. További a természetű növénynél is kellene tudjam, hogy mily arányban igényli ezen tápanyagokat. Mert van minden növényre egy legjobb táparány. Vagyis minden növény, épen mint az állatok faj, fajta és haszoncél szerint különböző arányban igényli ezen tápanyagokat, hogy az általunk czélezott legjobb minőségben és leggazdaságosabban teremjen. Mig az állatoknál a nem helyes táparány, ha pl. igen sok a fehérje csak azt eredményezi, hogy ezen tápanyag felesleges része emésztetlenül megy el és kárba vesz, addig a növénynél esetleg minőségét is megváltoztatja. A cukorgyáros pl kiköti, hogy ha cukorrépat chilisalétrommal trágyázom, kellő mennyiségű phosphorsavas trágyát is használjak, hogy a kellő arány meglegyen. Mert a nem megfelelő arány miatt minősége megváltozik, a phosphorsav hiánya miatt, a chilisalétrommal hizlalom, buján fejlődik, de kevés a cukortartalma. Mig fordítva a termelő szenved kárt, phosphorsav mellett korán érik nagy a cukortartalom, de légenytrágya hiányozván kicsik lesznek a répák, kevés termést ad.

Azonban sem a felől, hogy mennyi növényi tápanyag van a talajban, sem arról, hogy minden egyes növényfajnak melyik a leghelyesebb táparány, sem a vegytan, sem a növény élettan nem tud felvilágosítást adni. Ha azt ki is tudja mutatni a vegytan, hogy a talajban mennyi van a különböző tápanyagokból, azt nem tudja megmondani, mennyi van belőlük oly alakban, hogy a növények felvehessék, mert szorosán véve csak az tápanyag a mi felvehető alakban van. Más mód tehát nincs, mint összehasonlító kísérletek

utján kapni ezekre feleletet az eredmény által. S mivel ezen tápanyagokat minden talaj más-más mennyiségben és arányban tartalmazza, minden gazdának magának kell ezen kísérleteket megtenni. És öntudatosan, kockázat nélkül ezenkívül gazdaságosan csak a megtett kísérletek után trágyázhat.

Nagy Kálmán.

(Folyt. köv.)

Az erőtakarmán elkészítése sertések számára.

Erről a kérdéstről dr. Brümmer a következőleg nyilatkozik:

A sertések takarmányozásánál a zuzott és darált erőtakarmányt illetőleg úgy a gyakorlat, mint a tudomány téves nézeteket hirdetett, melyek részben hibásan véghez vitt kísérletek által lettek támogatva, mert pl. az addig dara és lisztel tartott egyedeknek, egyszerre kemény magvakat adtak. Ily körülmények között természetesen a kemény takarmány rossz eredményt mutatott.

Kísérleteim és megfigyeléseim eredményét a következőkben foglalom össze:

Az erőtakarmány a sertések elé csaknem mindenütt elapozva, mint liszt, kisebb, nagyobb dara alakjában kerül. Csak a négy-hat hetős malacok kapják a szemeket egészben, azon tévhitben, hogy hegyes fogaikat tompítsák. Szokás továbbá a lisztet és forlyadékot nagy mennyiségű folyadékkal (viz, tej stb.) keverve, az etetés előtt jóval beáztatni. Sőt némely helyt meg is főzik vagy gőzölik. Ez a takarmányozási mód czélszerűtlen, mert az elapozott és áztatott takarmány mellett a rágás folyamata egészen elmarad. És rövid idő alatt körül-belől 10 perc alatt a takarmány ellesz fogyasztva benyálozás nélkül. Bő nyálélválasztás és benyálozás csak úgy lehet, ha a takarmány jól meg lesz rágva. Ha figyelembe vesszük, hogy a sertés állkapcsa erőteljes, zápfogai a szemek őrlésére jól vannak alkotva és kifejlett nyálmirigyei oly váladékot termelnek, melyek erjesztő anyagokban gazdagabbak, mint a többi házi állatoké, hogy továbbá tápláléka gazdag keményítő tartalmu kell legyen (habár a nyál a siker emésztését is nagyban elősegíti) nagyon szembetűnik, hogy a szájból való emésztés mennyire fontossággal bír a takarmány jól kihasználására. Így tehát nem helyesíthető a takarmányt oly állapotban adni, mely kizárja a szájból való hosszabb időzést, a nyállal való keveredést és anélkül, hogy a gyomoremésztésre ellenne készítve, egyszerűen elnyeletik.

Továbbá a sertés igen sok vizet kap, mi sok hátránnyal jár. A gyomor nedvek rendellenesen fel lesznek higitva; a takarmány a bélcsatornán igen gyorsan át lesz hajtva; fokozott anyagcsere áll elő fejrnyre pazarlás mellett. A felesleges viznek a test hőmérsékre való melegítése a hőképző anyagok rovására történik; és végül a vér, a szövetek igen sok vizet fognak tartalmazni, a mi a hus minőségét is hátrányosan befolyásolja.

Az erőtakarmány értékénél a következő pontokra hívom fel a figyelmet: 1. A szemes és hityelyes takarmányok egész fiatal malacokknak, melyeknek fogazata még gyenge zuzva és szárazon adandók, de nem őrlendők meg. Mihelyt kellően kifejlődik fogazatuk, ha a második, harmadik esetleg negyedik zápfoguk megvan, tehát

hat hetős korukban, egészben adjuk a magvakat és kísérleteim szerint ezt a takarmányozási módot folytassuk nyolcz honapos korukig esetleg tovább is. Lóbabot, borsót idősebb állatoknak is egészben adhatunk anélkül, hogy a megemésztésük hiányos lenne. 2. Soha se takarmányozzuk az oly sertéseket szemes takarmánnyal, melyek hónapok, évek folyamán liszt vagy ivóssal takarmányoztattak. Az ilyenek nem képesek rágni, mivel nincsenek hozzá szokva és mivel a nem használás folytán a megfelelő izmaik és fogaik hiányosan vannak kifejlődve. Megjegyzendő, hogy nemcsak rágó képessége különbözik a különféle fajtáknak, hanem a tulenyésztett angol fajtáknál a nyálmirigyek sem elég tevékenyek.

Ha háziállatokról van szó, tehát oly állatokról, melyek nemsokára levágásra kerülnek és későbbi egészségük és állapotuk nem jó számításba, melyek a gyors hizás elérésére gyakran nagy tömeg takarmányt kell elfogyaszszanak igen sokszor nem véve tekintetbe, vajjon az elfogyasztott takarmány nagy százaléka lesz-e megemésztve vagy nem, ezeknél kismérvű elapozás helyesíthető lehet. 3. A magvak és hüvelyesek szárazon, kis adagokban és váluban adassanak. A sertés ne duslakodjék, hanem egyszerre csak keveset vehessen a szájába; lassabban rág és takarmányt nem pazarol. A válubnak is úgy kell szerkesztve lenniök, hogy a sertések az első lábaikkal be ne rondítsák a takarmányt. 4. Ha egész szemmel való takarmányozásra nem akarunk rá térni, vagy az idősebb állatokat nem akarjuk így takarmányozni, akkor durva darát étezzünk száraz állapotban. 5. Liszt alakban takarmányozva kevés vizet adjunk hozzá. 6. Itassunk egy félórával a takarmányozás előtt. Ha az etetés alatt adunk vizet, a sertések a vízhez szaladva sok takarmányt szornak el. Kevés vizet esetleg etetés után is adhatunk. 7. Áztatás, gőzölés, forrázás vagy főzés csak akkor indokolt, ha az erőtakarmány, kivált egészségi szempontból kívánatossá teszi. Ha több oly szemes eleséget etetünk, mint a mennyire természetszerűleg utalva vannak állataink, vagy ha ez által káros gyommagvakat, penész és más ártalmas gombákat akarunk ártalmatlanná tenni. A fehérye gazdag tápszerek főzése és gőzölése által nemcsak a ráfordított munkát és tüzelő anyagot veszítjük el, de kevésbé izletessé és főleg kevésbé emészthetővé tesszük. 8. Téves az a nézet, hogy a sertés, mivel rövidebb az emésztő csatornája gőzölve vagy főzve kell az erőtakarmányt adni (a gőzölés csak a burgonyánál fizetődik ki) ellenkezőleg rágó és emésztő szervének fejlettsége viszonyítva a kapott könnyen emészthető tápanyagokhoz sokkal kedvezőbb helyzetbe állítják, mint bármely más házi állatunk van. Az irodalomban jelenleg sok indokolatlan nézett van, melyek sem kísérletek által sem élettanilag bebizonyítva nincsenek. Pl., hogy a sertésnek 2—3—4-nyi vizre van szüksége, mint a szarvasmarha vagy lónak, takarmányát igen mohón falja és emiatt nem rágja és nem nyálozza be kellően.

Az itt elősorolt nézetet igazolják az újabb kísérletek is. Így takarmányoznak Magyarország nagy hizlaldáiban és Amerika sok helyén a tengerit egész szemekben adva a sertéseknek.

Egyleti élet.

Az erdélyi gazd. egyesület kertészeti szakosztálya 1893 szeptember 4-én br. Bánffy Ernő sz. o. elnök vezetése alatt ülést tartott.

Jegyzett: Nagy Kálmán sz. o. jegyző. Jelenvoltak: Ásványi Lajos, Ritter Gusztáv, Szenkovich Márton, Sipos Gábor, Sz. Szakáts Péter e. titkár.

A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után a szakosztály elhatározza, hogy az igazgató választm. felszólítására, egy létesítendő amerikai szőlőtelep czéljára telket vásárol Kolozsvárt lehetőleg a Kómálban.

Több kebli ügy elintézése után egyhangúlag megválasztja helyettes elnökül: Ritter Gusztáv k.-monostori gazd tanintézet főkertészét, jegyzőül Nagy Kálmánt

Végül általános helyesléssel elfogadta Ritter Gusztáv h. elnök azon indítványát, hogy bemutatódók azon gyümölcs fajták, melyek a mult telet jól kiállották és a kemény tél dacára is az idén bő termést hoztak.

Az elnök örömét fejezve ki a tanulságos viták felett zárja be a gyűlést.

Irodalom.

A len és kender termeléséről és áztatásáról. Irta: Grasseli Miklós. Az erdélyi gazdasági egyesület könyvkiadó vállalatának XXIII-ik füzeté, a jelen VI-ik évfolyamban pedig a 3-ik füzet. Megjelent Kolozsvárt, ára 25 kr. Tartalma ezen 38 oldalra terjedő füzetnek a következő: *I. A len.* A len fajai fajtái és beszerzése. Mily vidéken termeljük lent? Milyen legyen a lenföld? Milyen legyen a lenföld megmunkálása? Mit kell tudnunk a vetésről? Mit értünk a len ápolása alatt? Nyüvészi és azutáni munkák az áztatásig. Mit kell tudnunk az áztatásról? *II. A kender.* A kender növényről. Milyen legyen a kenderföld? Milyen legyen a kenderföld megmunkálása? Mit kell tudnunk a kender vetéséről? Hogy történik a kender ápolása? Mit kell tudnunk a kender aratásról? Letakarítás utáni teendők. Mit kell tudnunk az áztatásról? Áztatás után. Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Rövid szakközlemények.

— A buzaszem utánérése. Hosszabb raktározás által a buzaszem csiraképességében nyer s különösen nyer a csirázási erélyben, a mi alatt az értendő, hogy a tenyészfeltételek közé jutna, gyorsan is csirázik. A tharandti növénykísérleti állomáson kísérletet tettek és azt tapasztalták, hogy az aratás után nyomban kicsélt búzából, ha az aratás után rövid idő múlva elvetették, 3 nap alatt átlag csak 4—14% kelt ki; 10 nap alatt 50%. Ugyanazon fajta búzát azonban 5 hétig raktározva száraz helyen, sokkal előnyösebb volt a csirázás, a mennyiben az elvetés után 3 napra kicsirázott 60%, 10 nap múlva pedig 88½%. Dr. Hotter, ezen kísérletek vezetője, a tünemény magyarázatául azt hozta fel, hogy diastase csakis az utánérésnél fejlődik ki a buzaszemben s hasonlólag van ez a rozs és zabnál is.

— A gyümölcsbor hazájából A gyümölcsbor Normandia- és Bretagneban kétféle gyümölcsből készül, és pedig vagy egészen csak almából és ekkor czidre-nek nevezetik, vagy pedig körtéből, a melyhez csak kevés alma adható s akkor pire nevet visel. Ez utóbbi ital kevésbé készítettik. Franciaország említett két részében átlag több mint 8 millió termő gyümölcsfa használtatik gyümölcsbor készítésére. Így a francia pénzügyminiszter jelentése szerint 1891-ben 17,243 000 hl.-re rugott a gyümölcsbor-termelés. Egyes északi városokban, még a legelső vendéglőkben is, az ebédhez almabor adatik, a mely bor ott sokkal harmonikusabb ízű és nem csupán savanyu, mint a Württembergben készülték. A gyümölcsbor készítésére különleges almafajták vannak. Párisban és egyéb északi városokban aszalt almászeletekből csinálják az almabort, a melyek százezer métermáza számra szállítatnak Észak-Amerikából a francia kikötőkbe és métermázsunkint 24—25 forintot érté-

kesülnek. Az almabornak az értékesítési ára a terméshez képest változó. Az első lének a hektoliterje 8—12 frt, a második lének 6—8 frton kel. Néha azonban 15 frtra is emelkedik az ára, úgy hogy egy hektár almáskertnek a nyers jövedelme 900—1700 forintig is rughat.

Vegyes közlemények.

— A mesterséges borok készítésének és forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló törvény, melyet bortermelőink oly nagyon várnak, Ó Felsége által szentesítést nyert és az 1893. évi XXIII. törv. cikkbe foglaltatott és az Országos Törvénytárban augusztus hó 4-én hirdettetett ki. Jövő évi január hó 4-én fog életbe lépni.

— Nemzetközi gyümölcskiállítást és pomológiai congressust fognak rendezni 1894. őszén Szt.-Pétervárt. Az erre vonatkozó programok még ez évben fognak a nyilvánosság elé hozatni.

— A jó bortermő évek időszakai vizsgálata. Már tizenöt évvel ezelőtt kimutatta beható vizsgálódások alapján Fritz zürichi tanár, hogy a jó bortermő évek körül-belül 11 évi időszakokban szoktak visszatérni és pedig a legtöbb esetben azon évvel szoktak össze esni vagy azt megelőzni, melyben a napfoltok a legszámosabbak. Ezt bizonyítja az idén év is, mert a napfoltok száma a napban a maximumát érte el és kiváló bortermő évre számíthatunk. Fritz tanár vizsgálódásait az előbbi századokra is kiterjesztette és lehetőleg összegyűjtötte azon adatokat, melyek nagy terméssről adnak hírt. A régebbi adatok természetesen hiányosak, de a 17-ik századtól kezdve világosan mutatják a párhuzamot a napfoltokkal. És így Nanon, szt. Gallen, Inrich Canton, délnémetország, Ausztria legnagyobb hozamai 1705, 1718, 1725, 1738, 1749, 1761, 1773, 1782. években voltak, míg a napfoltok maximuma 1705, 1718, 1727, 1738, 1750, 1761, 1770, 1780. Természetes a hozam és napfoltok között levő párhuzam csak annyit jelent, hogy a napfoltok nagy száma a meteorológiai viszonyokat úgy szabályozza, hogy azok a szőlő termésének leginkább kedveznek.

— Kerestetik számtartó, illetve segéd-tiszt, kinek teendői első sorban az udvar és istállók körül leendenek. — Ajánlkozóknak tájékoztatást nyújt lapunk szerkesztősége, ha a válasza szükséges bélyegyet beküldik.

— Gazdatiszti állást keres egy elméleti képzettségű és több évi gyakorlattal bíró egyén. Tudakozódní lehet lapunk szerkesztőségénél.

— Állást keres egy gazdasági tanintézetet végzett gazdász, ki gépkezelői oklevéllel is bír, katonai kötelezettségének eleget tett. Képzettségének megfelelő állást kész azonnal elfoglalni. Bővebb felvilágosítást lapunk szerkesztősége készséggel nyújt.

— Almabortermelés Magyarországon. Az idén hazánk nagy részében meglehetősen termés mutatkozik gyümölcsfélékből, főleg almából. Ebből kifolyólag a földmivelésügyi miniszter az ország több vármegyéjéhez, különösen Máramaros, Szilágy, Szólnok-Doboka, Beszterce-Naszód és Hunyad közönségéhez körrendeletet intézett, a melyben figyelmezteti a vármegyéket, hogy a gazdasági gyümölcsfélék feldolgozására is sulyt fektet, s ez okból akként óhajtja előmozdítani már most is az almabor gyártását, hogy ingyenes használatra két legjobb rendszerű Simon-féle gyümölcsmalmot, — a melyet Normandiából hozott a miniszter — a közönség rendelkezésére bocsát. E malmok működését s egyáltalában az almabor készítését szándékozik a miniszter minden oly vidéken bemutatni, a hol az idén bőven termett alma, és a hol az érdeklődő közönség az a feldolgozási módot megakarja tanulni. A miniszter almabor-gyártás kereszttulviteléhez szakközlegeket is küldött ki, a kik a borkészítési és kezelési eljárást, valamint a malmok kezelését is az érdeklődő közönséggel megismertetik.

— A gabonaárak várható emelkedése. A „Times“ kimutatja, hogy Angliának belföldi

idei buza terméséből 4 millió quarter marad rendelkezésre, holott összüksége 28 millió quarter. Franciaország ép ily helyzetben van. mert termett 97 millió hektoliter buzával szemben szükséglete teljes fedezése végett legalább még 20 millió hektoliternyi bevételre lesz szüksége. Németország szintén szükségli a bevételt. Mindez jogosan következtetni enged arra, hogy a gabonaárak emelkedni fognak.

— Friss csemege szőlő Naponként frissen szedett és érett, finom asztali szőlőt kaphatni kilonként 42 krajczárért, Kolozsvárt Szász Lajosnál, a belfarkas utszai 16 sz. lakásán, a rendre érő Praékok Malinger, Madlaine Auevine, Madlaine Royale, Passatuti, Muskat Sormür, Muskat Croquant, Muskat Trontignan, Chasselas blane, Chasselas rouge, Malvasia, Uva regiae és Oportó fajokból. A ki ohajtaná a 2—3 m.-mázsányi termést-adó kerti csemege szőlőt a maga részére előre lefoglalni: hajlandó jutányosabb árban is szerződni.

— Az attraki gép-próba. A nyitra-megyei gazdasági egyesület eléggé nem dicsérhető gyakorlati működésének egyik leghasznosabb részét azok a gép- és eszkozbeutatasok képezik, a melyeket a munkaidény szerint megyéje különböző részein rendez. Ilyen volt az augusztus 30-án Attrakon, dezseri Rudnyánszky György birtokán rendezett gép-próba, vetőgépek, ekék s egyéb tulajmivelő eszkozök bemutatásával. Már maga a tulajdonos belterjes gazdasága is, a mely ez alkalommal kitünő tanulmányul szolgált, nagy érdeket kölcsönzött a gép-próbának, a mely Nyitra vármegye legintelligensebb gazdáit hozta aug. 30-án össze Attrakra. A próba lefolyásáról s mondhatjuk, a mintagazdaságról, mely színhelyül szolgált, legközelebbi számunkban hosszasan emlékeztünk meg, most csak jelezük a próba, melyen 11 gépgyáros vett részt, sikerült, kiemelhetjük Thalmyer Viktor, magyaróvári tanár elnököle alatt működő jury pontos működését és azt az igazán követésre méltó érdeklődést, a melyet a nyitramegyei gazdák egyesületük működését illetőleg ez alkalommal is tanúsítottak. Ott láttuk a megye művelt gazdaközönségének színe-javát. A gazdasági egyesületet Rencz László, Emödy József alelnökök és Meskó Pál titkár képviselték. Ott voltak gr. Zedvitz testvérek, br. Steiger Albert, gr. Eszterházy Gyula, Rudnyánszky György, Rudnyánszky Béla o. k., Benkeő László, Benkeő Béla, dr. Kradik Lajos, Gerstl Gyula. Sándor Jenő, ifj. Ocskay Rudolf, Szechányi Vilmos prépost plébános, Koralszky Márton r. k. plébános, Szandter Ernő, Apaffy, Slachta Viktor, Förster Lajos, Steiner Márton, Mezey Lajos o. k., Jeszenszky István, Eisen Manó, Sinkovits Károly, Csitáry Pál, Mérey Vinceze, Horn Jakab, Steiner József, Gaffon Elek, Sziebert Lipót, Günther Vilmos, Czocher Béla, Salczer Simon földbirtokosok, a br. Stummer, a gr. Károlyi-féle uradalmak, az esztergomi főkapitán, a nyitrai püspökség, a primatia tisztikarának számos tisztje, a főtisztek vezetése alatt köztük Molnár János, Hyross József, Erős Rezső Szecsey István, Szabó Károly, Bittó Gyula, Skorpil Ede, Komáromy Károly, Klapetek Ferencz stb. stb. Ezekon kívül több százan a vidék földmivelő-népéből.

— A világ komlótermése. A komlótermés eredményeit tárgyaló most közzétett jelentés a nevezetesebb államok komlótermését a következőkben állítja egybe: Bajorországban a komlótermelés mintegy 27 ezer hektárnyi területen a termés csak 100 ezer mázsa, Württembergben 5900 hektárnyi területen 35 ezer mázsa, Bádenben 280 hektárnyi területen 25 ezer mázsa, Elzász-Lotharingiában 4700 hekt. területen 40 ezer mázsa, Kelet Poroszországban 2000 hekt. területen 30 ezer mázsa, Szászországban 1200 hekt. területen 10 ezer mázsa. Ausztria és Magyarországon 15,000 hekt. területen 160 ezer mázsa, Franciaországban 50 ezer mázsa, Belgiumban 80 ezer, Oroszországban 60 ezer és Angliában 360 ezer mázsa. Összegezve ez adatokat, kitünik, hogy Németországban az idej termésével 240 ezer mázsával szemben a szükséglet 350 ezer mázsa, Ausztria és Magyarországon a

termés 160 ezer mázsával szemben a szükséglet csak 100 mm., Franciaországban 50 ezer mázsa terméssel szemben a szükséglet 70 ezer mázsa; Belgiumban a termés 80 ezer mázsával szemben a szükséglet 70 ezer mázsa, Oroszországban pedig a termés 60 ezer mázsával szemben a szükséglet 35 ezer mázsa. Az árak Nürnbergben, a főpiacon a termés származási helyeinek tekintetbe vétele nélkül 250—285 márka (150—170 frt) között ingadoznak.

— Az erdőfelügyelőségek a takarmány-kérdésről. A földművelési miniszter — mint annak idején megirtuk — körrendeletet intézett a takarmánykiviteli tilalom kibocsátása után az erdőfelügyelőségekhez, hogy saját területükön szerezzék be a legmegbízhatóbb adatokat arra vonatkozólag, milyen volt a takarmánytermés, milyen a takarmány minősége és egyáltalán nem forog-e fenn a szüksége annak, hogy esetleges takarmányhiány alkalmával kivételesen erdei mellékhasznalatok, lombtakarmány és a fű gyűjtését engedélyezzék az erdőbirtokosoknak és a takarmányhiányban szenvedő gazdáknak. Az erdőfelügyelőség jelentései már beérkeztek, s majdnem mind úgy hangzik, hogy az illető vidék takarmány-szükséglete fedezve van, s e tekintetben simmiféle kivételes rendszabályoknak szüksége fenn nem forog.

— Magyarország tojás-kivitele Évenként egyre nagyobb lesz tojás-kivitelünk, jeléül, hogy baromfitenyésztésünk emelkedik. A most közzétett forgalmi adatok szerint kivittek Magyarországból és Ausztriából a lefolyt félévben 373,492 métermázsa tojást 13.93 millió forint értékben és pedig 275.597 métermázstát Németországba, 37.471 métermázstát Angliába, 22.108 métermázstát Svájcba. Hamburgba továbbszállítás végett kivittek a monarkia területéről 23.892 métermázstát.

— A ragadós tüdővész terjedése. A liptó-szent miklósi kertületi állami állatorvos sürgősen felirt a földmivelési miniszterhez, hogy legutóbb is tizenegy ragadós tüdővész-eset fordult elő s főleg Árvavármegyében a veszélyes állatjárvány növekvőben van.

— A német-orosz vámháború az orosz gabonaárakra igen nyomasztólag hat. Nagyon panaszkodnak is emiatt az orosz gazdák. Amint egy odesszai hírből kitünik, a város közvetlen közelében 65 kopek az ár: egy pud (16.38 kilo) buzának. Átszámítva megfelel 5.12 frtnak á 100 klg. Árpának jobb az ára; német vevők 120 márkával fizetik 69—70 kilós sörárpát tonánként azaz 10 q-kint. Antwerpeni vevők 10¹/₈ freat adtak 62—63 kilós árpának q-ért.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonatözsde.

1893. szeptember 7.

A buza-üzlet ma igen szilárd irányt követett. A kínálat meglehetősen nagy volt, a malmok élénken vásároltak, úgy hogy ma mintegy 50.000 mm. buza kelt el általában néhány krajczárral magasabb áron. A többi gabonanemekben gyenge forgalom volt és sem az irány, sem az árak nem változtak.

Átlag árak métermázsánként:

Buza	7 frt 55—7 frt 75 kr.
Rozs	5 frt 90—6 frt 05 kr.
Árpa	5 frt 60—7 frt 90 kr.
Zab	6 frt 70—6 frt 90 kr.
Tengeri	4 frt 70—4 frt 80 kr.
Repeze	15 frt 96—15 frt 85 kr.

Határidőüzlet mérsékelt forgalommal nyílt meg s magasabb amerikai gabonaárak következtében szilárd irányt követett.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása az Erdélyi Gazda részére.)

Ugy a vörös löhere új termésének mustrái, valamint a termelők ebbeli kínálati is már érkezni kezdenek és szép nagy szemű tisztavidéki löherének ára 64—68 frt középminőségű 58—62 frt közt viltakozik. Ez utóbbi minőségűekből néhány tétel vevőre is talált már és úgy

látszik hogy említett árak tartani fogják magukat. Luczernából esztendő magot kínálnak és az ilyen 45—50 frton meglehetősen veszik is. Baltaczimnek forgalma nem volt valami nagyon jelentékeny egyrészt mert nem kínáltak sokat, másrészt mert a magas árak mellett vevő nem akadt Káposztarepce még folyton kereslet tárgyát képezi, ép úgy az őszi vetésre való egyéb magfélék is.

A következő árfolyamok jegyeztettek mint Budapesten értendő:

Vörös löhere öregszerű új termés 64—68 frt.

Vörös lóh re középminőségű új termés 58—62 frt.

Luczerna esztendő mag 45—30 frt.

Baltaczim 16—17 frt

Káposztarepce 16¹/₂—17 frt.

Téli borsó 9¹/₂—10 frt.

Kolozsvár, 1893. szeptember 7-ről. Tiszta buza 6 frt — kr 7 frt — kr. Rozs 4 frt 80 kr 5 frt — kr. Törökbuza 4 frt 80 kr 5 frt — kr. Zab 5 frt 80 kr 6 frt 20 kr. Széna 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr Métermázsánként. Fa kemény nem usztatott 3 frt. (Köbméter.) Fagygyugyertya öntött 44 kr. Marhahus 56 kr. Konyhaliszt 7 kr. Rizs. 20 kr. Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lencse 18 kr Paszuly 8 kr. (Kilogrammonként.) Burgonya 3 frt. (Hecloliter.) Savanyu káposzta 5 kr. Savanyu répa 10 kr. (Kl.) Kőszó 9 kr. Disznózsir 63 kr. Bors 1 frt 50 kr. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr. (Kilogramm.)

Állatvásárok.

Sertésvásári-jelentés az „Erdélyi Gazda” részére. Budapest-Kőbánya, 1893. szept. 8-án. Az üzlet lanyha volt.

Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320—380 klg. nehéz 44¹/₂—45 kr. 280—300 klg. nehéz 44¹/₂—45 kr. Öreg 300 klg. tuli — kr. vidéki sertés 42—47 kr. Szerb 39—43 kr. román — kr. tiszta klg. páronként 45 klg. ételsúly levonás és 4% engedmény szokásos.

Eleségárak: Tengeri frt 5.—, árpa frt 6.20 Kőbányán átvéve.

Kimutatás!

Debreczen sz. kir. városban az 1893-ik év szeptem. 4—5-én tartott heti vásárról.

Sertés felhajtattott 4700 drb., eladatott 2894 drb.

Árak: 6 hónaptól 1 évig sovány párja 12 frttól 18 frtfg. 1 évestől 1¹/₂ évig sovány párja 18 frttól 30 frtfg. 1¹/₂ évestől 2 évig sovány párja 30 frttól 45 frtfg. öreg sovány párja 45 frttól 60 frtfg. kövér kilója 40 krtól 44 krtfg.

Üzlet lanyha, ló felhajtattott 510 drb., eladatott 175 drb., szarvasmarha felhajtattott 590 drb., eladatott 335 drb. Árak a régiék. Üzlet lanyha.

Erdélyi piaci árak.

(Árak krajczároiban.)

A piaci czikkek	Mérték	Gy. Fehérvár	Kézai-Vá-sárhely	Máros-Vá-sárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza	mm.	704	726	630	525	650	731	754
Elegy buza	"	—	—	520	400	600	676	576
Rozs	"	462	490	455	350	525	528	471
Árpa	"	448	403	390	—	—	544	—
Zab	"	520	525	490	250	550	587	600
Törökbuza	"	630	545	468	400	450	556	589
Széna	"	400	400	280	250	370	200	160
Alomszalma	"	120	120	120	90	250	140	120
Túzifa	km.	250	250	300	300	275	350	286
Marhahus	kg.	48	48	48	52	44	62	56
Szept.		7	31	31	7	7	25	7

A piaci czikkek	Mérték	Sepső-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székelv-Ud-varhely	Sz. Somlyó	Torda
Tiszta buza	mm.	720	650	625	750	780	—	750
Elegy buza	"	650	500	515	600	640	—	550
Rozs	"	500	420	470	600	500	—	550
Árpa	"	500	400	540	500	—	—	—
Zab	"	500	500	500	575	550	—	550
Törökbuza	"	510	480	475	550	600	—	500
Széna	"	450	250	280	200	300	—	200
Alomszalma	"	200	150	140	95	150	—	40
Túzifa	km.	200	240	220	200	240	—	265
Marhahus	kg.	46	48	44	48	48	—	44
Szept.		4	4	31	2	5	—	2

A piaci czikkek	Mérték	Szász-Szeben	Csiksztereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogarás	Gy. Szent-Miklós
Tiszta buza	mm.	600	—	680	640	780	680	—
Elegy buza	"	500	—	660	400	740	650	—
Rozs	"	400	—	580	380	540	450	—
Árpa	"	—	—	—	360	—	—	—
Zab	"	260	—	640	360	500	500	—
Törökbuza	"	410	—	480	420	480	475	—
Széna	"	260	—	820	—	400	200	—
Alomszalma	"	100	—	820	—	260	150	—
Túzifa	km.	250	—	280	700	275	300	—
Marhahus	kg.	52	—	44	44	52	48	—
Szept.		31	—	22	30	6	1	—

Felélős szerkesztő és kiadó:

Szenterzsébeti Szakáts Péter.

Főmunkatárs: Nagy Kálmán.

HIRDETÉSEK.

Javított szerkezetű

szab. Ásványi-féle

A RANKA-IRTÓ ESZKÖZ.

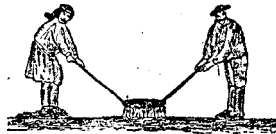
Kapható

Budapesten

Lipót-körút 30.

Detrich Gyula

gépgyárosnál.

Kolozsvárt

Kiss Ernő

vaskereske-

dőnél.

Ára 18 forint.

(15—x)

Sátori Miksa és Mór

mütrágya gyárosok

Budapest

(IX. Dandár u. 25.)

Mezőtelegd

(Biharmegye)

ajánlanak

SZÁRÍTOTT SZESZGYÁRIMOSLEKOT

mint legolcsóbb és leghatásosabb

ERŐTÁPSZERT

mindennemű állat etetésére és hizlalására.

Bővebb felvilágosítással es árjegyzékkel készséggel szolgálunk.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvény-társaság

BUDAPESTEN.

Ajánlanak kéregöntetű kerekeket és kereszteléseket, hengereket kéregöntetű hengerekkel,

vasuti kocsikat, fordító korongokat, turbinákat, közlőképeket és zúzógépeket.

Villanyvilágításhoz való berendezéseket s erőátvitelt 104 (17—17) nagyobb távolságokra is.

Zsilipeket és átereszeket, vasuti felszereléseket, malom- és gyárberendezéseket, különféle gép- és építési munkákat.

Aczelöntés. Gázmotorokat álló vagy fekvő egy vagy két hengerű.

Az első szegedi cs. és kir. szabadalmazott
Műtrágyagyár Részvénytársaság

ajánlja a nagy érd. gazda közönség figyelmébe saját gyártmányu és szavatolt növényi-tápanyag tartalmu

phosphor
 nitrogén
 kali

műtrágyáit

nemkülönbben szabadalmát képező

külföldlegességeit

mindennemű gazdasági növényekre.

(9-10)

Arjegyzéket és a műtrágyák alkalmazására vonatkozó
 vezérfontalat bárkinek készséggel küld

az igazgatóság.

Lucernát loherét, baltaczimet,
 nyulzapukát, komlóherét, fe-
 hér herét és egyáltalán gaz-
 dasági magvakat legmagasabb
 áron vásárol

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedése

BUDAPESTEN,

Andrássy-ut 23. sz.

1 (37-52)

Szabadalmazott új találmányu
 kettős működésű

VIKTORIA

termény rosta

mely a bpesti m. k. József műegyetem gép-
 kisérleti állomásán ujabban rendezett nyilvános
 próba alkalmával ajánlati bírálattal lett kitün-
 tetve, mely

Zajtalan könnyű járással tisztít, választ és ocsz-
 tályoz ugy durva garmadát, valamint egyéb terményt
 és fű magvakat 60 frtól 130 frtig 8 nagyságban gyár-
 tatik. — Tizenöt kiállítási első rangu érmekkel lett
 kitüntetve. — Mintegy 500 drb. van már forgalomba.

Arjegyzék és bizonylatokkal szolgál bérmentve

LESZIH MIKSA

gazdasági gépgyára és gépraktára Miskolczon. (10-10)